

ניצוד החליטו ראשי סעודיה להרוס את הסכמי קמפ־דייוויד - וכיצד הטילו במיבצע מחתרת מזהיד את מוראם על נשיאי מצריים וארצות־הברית

תוכנית סודית

העולם הערבי, כדי למנוע התקפת־פתע כזאת. חשבון זה התמוטט בקמפ־דייוויד. הצבא הערבי החזק ביותר — המצרי — פרש מן הקרב. בעיני הסעודים מהווה הדבר פיתוי כביר לישראל לפתוח בהתקפת־פתע ביום מן הימים ולכבוש את איזורי־הנפט במיבצע־זכוכ, עוד לפני שהמנגנון האמריקאי והבינלאומי המסורר כל יוכל להתערב.

לא איכפת לסעודים כמה סיכויים יש למימוש אפשרות זו. כפי שהסביר לי השבוע. מנהיג ערבי: „כשאתה יושב על אוצרי־הנפט הגדול ביותר בעולם. אתה אינך יכול להתעלם גם מסיכון של אחוז אחד. אם יש סיכון של 1% אתה חייב למנוע אותו בכל מחיר.“

גורם זה לבדו הספיק כדי להעמיד את סעודיה במלוא עוצמתה מול הסכמי קמפ־דייוויד. בבלייר־האוס עוד הוביל לט גורם זה. כאשר הוסכם על סעיף 6 בישיבה־המול, הקובע כי ההתחייבות כלפי ישראל מבטלת את כל ההתחייבויות האחרות של מצרים.

כדומר: נאמר בפירוש שאם תתקוף ישראל בחזית המזרחית, וכמיווחד אם תפגוש לי סעודיה, אסור יהיה למצריים להתערב להגנת סעודיה, ירדן או סוריה.

זה הגדיש את הסיאה. אך לא היה זה הגורם היחיד שהקפיץ את הסעודים.

הסכנה השנייה: הפיכה

הגורם השני שהפחיד את ריאה הוא פניס־ערבי ופניס־סעודי. למחרת קמפ־דייוויד דיווחו השליחים הסעודים בכל רחבי העולם הערבי שצפויה התקוממות של המוני הערבים הערבי נגד ההסכמים. נסתבר כי ההסכמים, שנראו כבגידה בעניין הפלסטיני, עוררו רגשות עמוקים ביותר. בראש המתקוממים עמדו, כמובן, שני מיליון הפלסטינים הפזורים בעולם הערבי — ובסעודיה.

הסכנה היחידה המפחידה את הסעודים יותר מאשר האפשרות של פלישה ישראלית היא הסכנה של מהפכה רדיקלית בעולם הערבי, שתערער את המישטר בסעודיה וכשאר נסי כיווית־הנפט של המפרץ.

היה ברור לשליטי ריאה שאם הם יתייצבו לימין מצריים, הם יהיו מטרה ראשונה־במעלה להתקוממות הרדיקלית הצפויה. מאות אלפי הפלסטינים, הפועלים כטכנאים וכמנהלים בסעודיה, בכווית, בקטר, באמירויות המאוחדות, בבחריין ועוד — יכלו להפוך נושאי־הדגל למהפכה. יחד עם האוכלוסיה המקומית, ואולי אף עם חלק מן הכוחות המזוינים המקומיים, הם יוכלו להפיל מישטרים ולגרום לתהפיכה, שעצם המחשבה עליה מחרידה את הלבבות בריאה.

כל השיקולים האלה חרפו כבאר אשר התפוי צין המצב אצל השכן מצפון — איראן. השפעת המהפכה האיראנית על סעודיה ונסיכויות־הנפט היא עצומה. בריאה הבינו את הלחץ: מישטר שנראה יציב ביותר, בעל צבא כביר ושירותי־ביטחון מפורסמים, מתמוטט מול פני ההתקפה של ימין ושמאל, הדתיים והסוציאליסטים. האמריקאים אינם יכולים להושיע. מהפכה כזאת היא מחלה מדבקת.

לאור מצב זה, לא יכלו הסעודים להרשות לעצמם שום סיכון. היה ברור להם שאסור להם להתייצב בשום פנים נגד הפלסטינים והמדינות הערביות הרדיקליות. הם החליטו על שני מיבצעים מקבילים. ה־אחד התרכז בכבדאד, והיה גדול לעין. השני נערך בזירה אחרת לגמרי, והיה כמנס לחלוטין. הוא מתפרסם כאן לראשונה.

ההתמוטטות של '78

א מזמן עורר ספר בשם ההתמוטטות של '79 סני ציה עולמית. זהו מעין ספר־מתח כלכלי, הוא מספר איך גורמים אנטי־כסף סעודיים ואיראניים, תוך מאבק ביניהם, להתרמוטטות הכלכלה העולמית, למילחמה ולהשמדת התרבות המערבית. מה שאירע בחודשים האחרונים בעולם, כתוי

ומדינית. היא הכוח הגדול ביותר בעולם הערבי, אך תהי ליכי השליטון בה ידועים פחות מכל. את המדיניות הסעודית קובעת קבוצה קטנה של אנשים מפוכחים ופיקחיים. הם נעזרים ככמה מן המוחות המזהירים ביותר בערבים, שנשכרו עזרים במשכורת אגדיות. סעודיה של ימינו דומה במידה רבה לוונציה של ימי הביניים וראשית העת החדשה. היא פועלת באמצעות הכסף והתבונה הפוליטית, לפי השיטות שהונצחו על־ידי בן־פירנצה החכם. ניקולה מאקיאוולי. לסעודיה אין עוצמה צבאית, האוכלוסיה שלה דלילה,

מאחורי אבן

השליטון מורכב מאוליגרכיה של נסיכים ממישפחת המלוכה. שליטי ריאה יודעים שעליהם לכפר בכוח הכסף על החולשה הצבאית, לתמרן בין המחנות ולהשיג את מטרתיהם באמצעות תהליכים מדיניים וכלכליים. כשהוא אנוור אל־סאדאת בקמפ־דייוויד הוא לא הורידע לסעודים על מה שהוא מתכוון לעשות — כשם שלא הודיע על כך למלך חוסיין. הוא היה בטוח שאלה יצטרכו לקבל את העובדות המוגמרות, אם ירצו בכך, אם לא.

הוא טעה. כאשר נודע לסעודים על תוכן ההסכמים, נדלק אור אדום של סכנה בריאה. ההסכמים הפחידו והדהימו אותם.

היו לכך כמה גורמים. הראשון היה צבאי. סעודיה נשארה לפתע חשופה להתקפה צבאית ישראלית.

כמו לכל הערבים, יש לסעודים כבוד עצום לצה"ל. עם יציאת הצבא המצרי מן המערכה, וחשיפת כל האגף המערבי של סעודיה, ראו הסעודים את עצמם לפתע חסרי־ישע מול מכונה צבאית היכולה להשתלט תוך כמה שעות על שדות־הנפט הכבירים ביותר בעולם. עד כה סמכה סעודיה על הכוח הצבאי המקובץ של כל

הקן מתפרסם סיפור מדהים. הוא כולל את אחד הסודות המדיניים השמורים ביותר בעולם. הדברים נודעו לי בשורה של שיחות שניהלתי השבוע ברחבי אירופה, עם אישים ערביים ובינלאומיים. תחילה לא העזתי להאמין בנכונותם. אולם כאשר התחברו הדברים, פרט לפרט, נסתבר לי שהסיפור נכון. הוא נשמר בקפדנות מפני כלי־התיקשורת בעולם. גם בקרב יודעי־דבר, הוא לא נודע. רק לקומץ מדינאים — אמריקאים, אירופיים, ערביים, פלסטיניים — נודע הסיפור כולו. יתכן שמנחם בגין יודע אותו אף הוא. לפחות בחלקו, ורמזים על־כך הצטלצלו בכמה מהכירותו השבוע.

הסיפור מסביר שורה של תופעות, אשר לכאורה אין קשר ביניהן, ושיש להן רק מכנה משותף אחד: אין להן הסבר הגיוני גלוי־לעין. כמו למשל:

- אירצונו הפיתאומי של נשיא מצריים לחתום על טוֹט־ההסכם אשר עובדה עלידי מישלחות ישראל ומצריים, כבליר־האוס בי ושינגטון.
- ההתמוטטות המזורה של הרולאר האמריקאי.
- אייפהעלת לחץ אמריקאי אמיתי על ממשלת־כגין להסכים להצעת־הפשרה המצרית־אמריקאית.
- החזרתו הפיתאומית של סירוס ואנס לוישינגטון, כאמצע שלוחתו למרחב.
- איבואו של אל־סאדאת לטכס פרסי־נובל באוסלו.
- שתיקת המדינות הערביות מול המהפכה המתחוללת באיראן.

טעות בקמפ־דייוויד

זדמ כל: חזרה לקמפ־דייוויד. שם התחיל הכל. תחת לחץ אמריקאי אינטנסיבי ביותר, הסכים אנוור אל־סאדאת בקמפ־דייוויד לשלום שבו ויתר על כמה מעקרונות־היסוד של מדיניותו.

בעיני העולם הערבי, עשה אל־סאדאת שלום נפרד, תוך הפקרת העולם הערבי. הוא ויתר על עיקרון ההגדרה העצמית הפלסטינית. על שיתוף אש"ף בתהליך השלום ובעיקר — על קיום החזית הערבית המשותפת. יועציו הקרובים ביותר של הנשיא המצרי יעצו לו שלא לחתום על הסכם כזה. מייד אחריו קמפ־דייוויד נאדק אל־סאדאת לפטר את ראשי ממשלתו (סאלם ממרדח), את שרי־הביטחון שלו (עבדאיראני אדינאמסי האהוד) ואת שרי החוץ (חסן כאמל) שאותו מינה לא מכבר.

כאשר קיבל את ההחלטה הגורלית, התבטס אל־סאדאת על כמה הערכות חשובות:

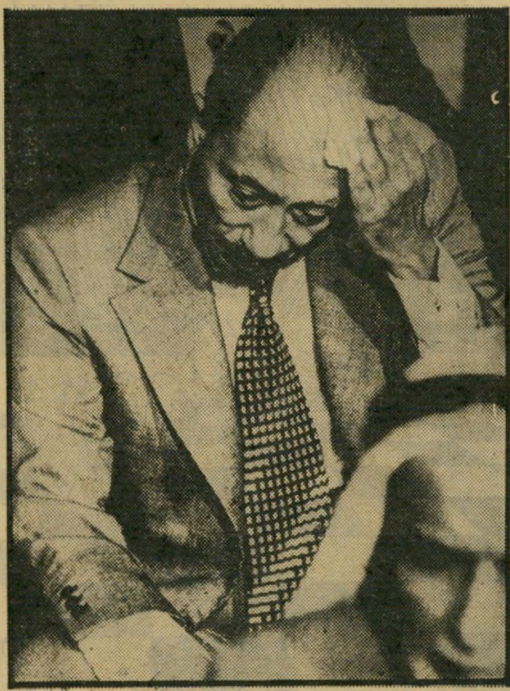
- שהחזית האנטי־מצרית בעולם הערבי היא מפולגת ומפוצלת, ועל כן חסרת־אונים.
- שהאיבה המסורתית בין עיראק וסוריה היא כל־כך עמוקה, עד ששום דבר אינו יכול לאחות את הקרע.
- שסעודיה תומכת מאחורי הקלעים במדיניות המצרית, וכי תמיכה זו בטוחה גם להבא, כינגד הקשר המיווחד בין סעודיה וארצות־הברית.

• שהמערכת האמריקאית במרחב — המבוססת על מצריים, סעודיה, ירדן, ישראל ואיראן — היא יציבה, ושום גורם במרחב ובעולם אינו מסוגל לערער אותה. על סמך הנחות אלה החליט אל־סאדאת, בלילות נודודי שינה בקמפ־דייוויד, כי סיכון הוא מוצדק ושהוא יכול להעז ולחתום על ההסכמים המוצעים.

גם האמריקאים היו בטוחים בכך, ולחצו על אל־סאדאת לנהוג כן. לרוע מזלו של אל־סאדאת התברר כל ההניחות האלה במהירות רבה ובצורה דרמאטית.

פלישת צה"ל לסעודיה

זרם־המפתח בהתפתחות המדהימה, שבאה לאחר מכן, הוא השליטון הסעודי. סעודיה היא כיום מעצמה עולמית, מבחינה כלכלית

אל־סאדאת: מול איס מקובץ